

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 112.

1. Października 1890.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — W nagrodę za najlepsze chów koni i bydła rogatego, otrzymali stosownie do najwyższych przepisów: 1.) Na iarmarku w Seretie w Cyrkule Bukowińskim: dnia 27. Maia r. b.: P. Cziba, Dzierżawca Czerephoniecki, za przedstawionego Kommissji naysiękniejszego, po skarbowym ogierze wychowanego żrebca, 100 ZR. WW.; JX. Illie Paraszczuk, Pleban Korczesteński, za naysiękniejszego byka, własnego chowu, 30 ZR.; a Daniel Mötner, mieszczanin Seretki, tudzież służący Iwan Watryczy, za naysiękniejsze krowy własnego chowu, po 20 ZR. WW. — 2.) Na iarmarku w Krośnie, w Cyrkule Jasielskim, dnia 7go Czerwoa r. b.: PP. Marcin Zurowski, Józef Janowski i Albin Łyszkowski, za naysiękniejszych ogierów, po 100 ZR.; Jan Toharški za jedną, Ignacy Sieninta za jedną, i Felix Gurski za 2 klacze, po 25 ZR.; Sobestyan Kostyra i Antoni Targ, za naysiękniejszych byków, po 30 ZR.; a Stanisław Zaydel i Maciej Gruda za naysiękniejsze krowy, po 20 ZR. — 3.) Na iarmarku w Podhajeach w Cyrkule Brzeżańskim, dnia 12go Lipca: P. Józef Potocki ekonom Kuraiecki, i Piotr Ciwe, osadnik Behersdorfski, za naysiękniejszych żrebców, po 100 ZR.; Kasper Müller, osadnik Behersdorfski, za naysiękniejszą klacz, 15 ZR.; Piotr Martiny, osadnik Behersdorfski, Szczepan Krzyżanowski włościanin Uhrynowski, i Jędrzey Jarnik, włościanin Sotecki, za naysiękniejszych byków, po 30 ZR.; a Olexa Pinkas, włościanin Uhrynowski, Józef Bogucki, mieszczanin Podhajecki, Mikołaj Łysy włościanin Nowosiotecki, Hryn Zazulek, włościanin Nowosiotecki, Hryn Czyczeski, włościanin Uhryniowski, i Ilko Knbozy, włościanin Justynowski, za naysiękniejsze krowy, po 20 ZR. — 4.) Na iarmarku w Czerniowicach, podobnież dnia 12. Lipca r. b.: Antoni

Friedrich, włościanin Zuczeński, za naysiękniejszego żrebca, 100 ZR., a Grigorusz Piczuł, włościanin Petrucki, za naysiękniejszego byka, 30 ZR. WW.

P. Józef Fiathowski urzędnik dominiakalny w Andrychowcie odstąpił na rzecz Galicyjskiego funduszu inwalidów należny mu dług niewątpliwy i zabezpieczony, wynoszący 50 ZR. WW. — Gmina Poręba, w Cyrkule Bochnińskim obowiązała się dawać inwalidowi Janowi Maturze, co dzień po 3 kr. — Dla inwalida Leopolda Begoniaka ofiarowało Deminiium Libusza rocznie po 10 ZR. WW., a Gmina Nowicka, w razie, gdyby tenże inwalid umieszczonym był w domu inwalidów, rocznie po 5 ZR. WW.; gdyby zaś powrócił do domu, kolejne żywienie go z żoną i z dziećmi.

Na uposażenie szkoły gminney w Jaśnikach w Cyrkule Lwowskim, obowiązali się właściciele dóbr Jaśnickich i Borków Janowskich, wraz z Gminami do Parafii należącymi, dawać corocznie po 150 ZR. w gotowiznie, tudzież po 32 korcy różnych ziemiopłodów i po 5 sążni drzewa na opał; a Gmina Zelow ofiarowała rocznych 40 ZR. 30 kr. — Dla lepszego zaś uposażenia szkoły gminney w Wielopolu w Cyrkule Tarnowskim, ofiarowało Dominium taweczne po 25 ZR., po 4 korcy zboża, i po 3 sążnie drzewa na opał.

C. K. Rząd krajowy ma sobie za ukontentowanie, te czyny piękne publicznie pochwalić.

Z Wiednia d. 20. Września. — Mocą naysiękniejszej uchwały z dnia 12go Lipca r. b. raczył Naysiękniejszy Pan Leopoldowi Trautmanowi, Professorowi rolnictwa przy uniwersytecie Wiedeńskim, nadać naysiękniejsze miejsce rzeczywistego Radcy przy Rządzie krajowym Austrii niższej, tudzież Referenta ekonomicznego przy Niższo-Austriackiej prowincjonalney Kommissji, regulującej podatki gruntowe.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północnej.

W skutku depeşów, które okręt *Hornet* przywiózł z Hiszpanii, otrzymali rozkaz Naczelnicy Ministerjiów, aby przybyli do Waszyngtonu, gdzie spodziewano się także i Prezydenta. Tymczasem przedsięwzięto już kroki przygotowawcze. Okręt *Hornet* otrzymał rozkaz wyjścia znowu pod żagle, nabrać żywności na 5 miesięcy, i popłynie zapewne do Kadyxu z listami i rozkazami, stosownymi do okoliczności.

Ameryka Hiszpańska

Według listów z Angostury zajmuje się Kongress Weneouelański urządzeniem Władz zawiadowczych i sądowych w różnych Prowincjach. Codziennie wyglądają wiadomości z Nowey-Grenady o zamienieniu się tego Królestwa w Rzeczpospolitą. Z powodu zwycięstw, odniesionych przez Jenerałów Marino i Santandera spiewano wszędzie „Te Deum.“ Kumana z osadą Hiszpańską, liczącą 700 ludzi, oblężona jest przez 3000 powstańców.

Zdało się, iż mieszkańcy Prowincyi Texas postanowili spróbować na nowo wybitcia się z pod władzy Hiszpańskiej. Wiadomo, że dawniej inż, luboć bezowocnie usiłowali wcielić się do Związku Stanów Ameryki północnej. Teraz donoszą z Nowego Orleanu pod dniem 23cim Czerwca, że zaszczepili na nowo chorągiew niepodległości na brzegach rzeki Texas. Powitali ją 21 wystrzałami działowymi ich sprzymierzeńcy z Ameryki północnej, którzy pod dowództwem doświadczonego Officera przybyli im na pomoc. Liczbę tych ostatnich podają na 358 ludzi, ale ta wzrasta codziennie. Spodziewali się opanować wkrótce S. Antonio, Labodie, albo Monterey, gdzie słabe są osady Hiszpańskie.

Wielka Brytania.

Siedm członków Rady gminney podało Lordowi Maiorowi w dniu 2gim Września żądanie, podpisane przez 431 mieszczan, by zwołać Radę gminną i rozstrząsać wypadki Manszesterskie. Lord Maior namysławszy się, obiecał dać odpowiedź w dniu następującym. — Siedm uchwał wydanych na zgromadzeniu Wyborców Westminsterskich, (2. Września) obeymuje zasady następujące: „że Lud ma prawo zgromadzać się publicznie, składać prośby, i naradzać się nad sprawami powszechnymi; że przeto Zgromadzenie Ludu w Manszestrze było prawne, ale że okrutnym i złośliwym

sposobem nie dopnścili mu użycia tego prawa policyianie, pod rozkazami Magistratu; że tchorzowski ten napad na bezbronznych jest usiłowaniem, by zniszczyć swobody Ludu Angielskiego przemocą broni, i że to jest jedynym z skutków niedostatecznej reprezentacyi Ludu w Izbie niższej; że jedynym środkiem utrzymania praw i wolności, jakie Anglik posiada jeszcze, jest rozciągnięcie wolności wyborów tak wielkie, aby niepodobna było przekupować wyborców, niemniej także skrócenie trwałości Parlamentu, aby stało się interessem Reprezentantów, służyć najwierniej Komittentom swoim.“ W tey myśli ołożono też i prośbę wyborców Westminsterskich do Xięcia Rejeanta. — Podczas tego ich Zgromadzenia stał na boku człowiek, na którego kapeluszu był napis wielkimi głoskami: „Reforma, albo zniszczenie!“ Ten muóstwu, garnącemu się pożądliwie do nowego paskiwu, sprzedał pisemko pod tytułem: „List Williama Bulla do brata swojego Johna Bulla,“ gdzie pierwszy poezciwego ale tu i owdzie ciemnego Johna ostrzega przed ludźmi, co pod płaszczykiem wolności i miłości Oyczyzny, ukrywają podłe łakomstwo i damne zamiary, i iako najwięksi awanturnicy chwytają każdą sposobność odznaczania się, chociażby nawet kosztem samegoż Ludu omamionego. — Zgromadzenie w Liverpolu, dnia 30go Sierpnia, gdzie było do 5000 ludzi, odbyło się spokojnie. Inne Zgromadzenie rozstrząsać ma wypadki Manszesterskie. — Niedaleko od Leeds, na polu Hunsletmoor, zgromadziło się także do 4000 ludzi, pomimo naygorszey stoty. — W Leeds otworzono składkę dla uwięzionych reformatorów. — W Chester, gdzie jest wielka zbrojownia, a w tey do 40,000 brodi wszelkiego gatunku i wielki zasób prochu, wzmocniono osadę wojskową, i poczyniono nadzwyczajne kroki ostrożności. — Dziennik Merkury Manszesterski zapowiedział nowe Zgromadzenie Ludu na dzień 15sty Września. — Hunt napisał do jednego z przyjaciół swoich, że z Brestonu do Beltonu odprowadzało go 20,000 ludzi; wiedząc zaś, że z Manszestru podobnaż liczba przeciwniemu wyysdź miała, odłożył swój wjazd także z Niedzieli na Poniedziałek, dla uniknięcia iskowych przypadków.

Hiszpania.

Król Jmć Hiszpański wydał rozkazy, aby ile możności przyspieszono wielką wyprawę, która odplynąć miała ku końcowi miesiąca Września. Wyprawa ta składała się w dniu

19. Sierpnia, z 12 okrętów wojennych różney wielkości; z 20 statków kanonierskich, i z 150 statków przewozowych; spodziewano się atoli jeszcze powiększenia tey wyprawy, przybyc em oddziałów pomniejszych. Wojsko należące do wyprawy, ma składać się z 22,000 ludzi wszelkiej broni, opatrzonych w liczne działa polowe i szturmowe.

Gazeta Londyńska Morning-Chronicle donosi według listów, które otrzymał miano z Madrytu, że horda Merjina odnieść miała znaczne zwycięstwo nad oddziałem wojska Królewskiego, złożonym z 400 ludzi pod la Puebla de los Infantes, i że potem połączyła się z hordą Melchióra. Więcocy anizeli 80 ludzi miało po bitwie przejść do Mercine, który obiąwszy dowództwo nad obu hordami, wydał nową odezwę. — Z Gibraltaru donoszą pod dniem 15. Sierpnia, że także i w górach między tą twierdzą a Kadysem mnogosc i zuchwalstwo herd krążących wzmogły się tak dalece, iż przerwały wszystkie związki w okolicy, a nawet pocztę Angielską z dnia 15. Lipca przeięły. — Portugalia zastaniając się przeciwno tym hordom rozbójniczym, przeciągnęła hordon od Almeidy aż do Elvas.

Zaraza, zaniesiona do Kadyxu przez okręt Asia nie miała być żółtą gorączką, ale tak zwanym czarnym wyniosem, i miała już ustac. Przynajmniey donoszą z Gibraltaru pod dniem 9tym, że związek między tą twierdzą a Hiszpanią znouu był otwarty.

W Madrycie zasły nowe aresztowania i wygnania; ale przyczyny ich nie są wiadome.

Francya.

Monitor umieścił (bez dołączenia iako-wey uwagi) mowę Oyca S., mianą na Konsystorzu dnia 23go Sierpnia. Dziennik rospraw iest tego zdania, że według wszystkiego, co wiadome iest dotychczas o tych rozporządzeniach tymczasowych, zdaje się, iż Papiież utrzymać chce konkordat z roku 1817, gdy tymczasem Francya do konkordatu z roku 1801 czynnie powraca.

Dziennik Paryzki donosi, że dnia 23go Sierpnia uzbroieni Hiszpanie z 8 do 10 żołnierzami wpadli na ziemię Francuzką, i 4000 owiee wraz z owczarzami uprowadzili. Wszyscy Burmistrze Kontonu zjednoczyli się, a w porozumieniu z Prefektem Pireneow niższych przedsięwzięto kroki koncem zapobie-

żenia na przyszłość podobnym gwałtownościom.

Jenerał Haxo wyjechał do Bayony dla oglądania posady tameczney, która ma stać się twierdzą pierwszego rzędu. — Gazety Paryzkie donoszą o wyjeździe Marszałka Marmonta do Wiednia, dodając, że podróz tę przedsięwziął w prywatnych interesach swoich. — Cesarzsko-Austryacki Poseł przy Dworze Londyńskim, Xiążę Esterhazy przybył do Paryża, gdzie i P. Lainé z kąpieli Bagnerekich pospieszył. — Znany Jenerał-Porucznik Excelmans przyiętym został do Sztabu jeneralnego, na miejsce zmarłego Jenerała Berthiera. — Z mocy rozporządzenia Królewskiego ma 638 Officerów, półowę żołdn pobierających, przejść z zarodów wojska do służby czynney. — Marszałek Soult, którego liberałści ogłosili już następcą St. Cyra, udał się z małżonką i dwoma synami do St. Amand w Departamencie Tarneskim, żąd iest rodem.

Niemcy.

Z Stutgardu d. 2. Września. — Kommissarze Królewscy i Stanów, wyznaczeni do zrobienia konstytucyi, ukończyli już swoje dzieło, które teraz Seymowi przedstawione będzie. Oto iest krótko zebrana treść nowey konstytucyi. — Wszystkie części Kraiu składają iedną i nierozdzielną całość, i iednakowey konstytucyi używać mają. Gdyby z czasem powiększył się Krai nowemi nabytkami, bądź przez kąpno, bądź przez zamianę, lub innym jakim sposobem, i one także pod wspólną konstytucyją zostawać będą. Królestwo Wirtembergskie należy do Związku Niemieckiego; wszystkie więc organiczne postanowienia Seymu tego Związku, tyczące się konstytucyynnych stosunków Niemiec lub powszechnych stosunków Obywateli Niemieckich, ogłoszone przez Króla, mają także moc obowiązującą w Kraiu Wirtembergskim. Stany iednak należą według przepisów konstytucyi do obmyślenia stosownych środków. Król iest Naczelnikiem Kraiu; w nim połączone są wszystkie prawa władzy kraiowey, którą według przepisów, wskazanych konstytucyją, sprawuje. Osoba iego iest świętą i nietykalną. Król może wyznawać wszelką Religię Chrześcijańską. Stolica Rządu nigdy nie może być przeniesioną za granicę Kraiu. Prawo Następstwa tronu służy linii męzkiej Rodziny Królewskiej, a w przypadku iey wygaśnięcia, przechodzi do linii żeńskiej. Pełnoletność Króla zaczyna się po skończonym 18tym roku

życia jego. Przysięga wierności Następcy tronu wtedy dopiero ma się wykonać, kiedy ten Królewskiem swoim słowem zapewni ściśle zachowanie konstytucyi. Jeśli Król jest małoletnim, lub gdy zachodzą przeszkody w sprawowaniu przezeń Rządu, w tym razie będzie Rejencya. Każdy Wirtemberczyk, skończywszy 16 lat wieku, a każdy osiadający w Kraiu cudzoziemiec, podczas przyjmowania go w liczbę obywateli, wykonywa przysięgę wierności Królowi. Wszyscy Wirtembercykowie używają jednakowych praw cywilnych, chyba że konstytucyja wyraźnie w tej mierze obeymaie wyjątki; równie jak i jednakoowo obowiązani są do konstytucyynego posłuszeństwa. — Żaden Obywatel nie może być z powodu urodzenia swego wyłączony od urzędów krajowych. Nikt nie jest wyłączony od obowiązku bronienia Ojczyzny. Co się zaś tycze służby wojskowej, stosują się w tej mierze wyjątki, przepisane aktem Związku Niemieckiego i ustawami Kraiowemi. Rząd zapewnia każdemu Obywatelowi wolność osobistą, wolność sumnienia i myślenia, wolność rozporządzenia swoją własnością i wynoszenia się z Kraiu. Poddaństwo jest na zawsze zniesionem. Nikt nie może byćdź uwięzionym i karanym, chyba w przypadkach prawem wskazanych, ani dłużej nad 72 godzin zostawać w niepewności o przyezynie swojego uwięzienia. — Każdy, bez różnicy wyznania używa w Królestwie nienaruszonej wolności sumnienia. — Trzy wyznania Chrześcijańskie używają zupełnie wszystkich praw cywilnych. Inne zaś wyznania mogą byćdź do tych praw przypuszczone, lecz tylko w stosunku, ile zasady ich religijne nie przeszkadzają wypełnianiu obowiązków obywatelskich. Wolność druku i handlu Książkami jest zupełna w całej swojej rozciągłości, z zachowaniem atoli terażniejszych lub przyszłych praw przeciwko jej nadużyciu. Król mianuje Urzędników, i jeśli konstytucyja lub oddzielne prawa nie czynią jakiego w tej mierze wyjątku. Nikt nie może pozyskać Urzędu bez złożenia wprzód examinu i uznania zdatności swojej. Rodacy, posiadający równą zdatność, mają pierwszeństwo do urzędów przed cudzoziemcami. Wszyscy Urzędnicy krajowi, wykonywając przysięgę służbową, obowiązują się sumiennie dopełniać konstytucyi. Tajna Rada jest najwyższą radzącą Władzą, zależącą bezpośrednio od Króla. Monarcha mianuje i oddala Członków tajnej Rady, podług swojej woli. Gdy zaś który z Członków teyże Rady zostanie oddalonym bez sądowego wyroku, w tym razie Minister pobierać ma 4000 złotych pensyi, a inny

członek Rady połowę swojej płacy, wyjąwszy, gdyby mocą osobney umowy nie miał zabezpieczonej dla siebie innej pensyi, nie mogącej przewyższać dwóch trzecich części dawniejszej płacy. Każdemu z istnących Kraiu trzech wyznań chrześcijańskich, zapewnia się wolne wykonywanie publiczne religii, niemniej zupełne używanie funduszów kościelnych, szkolnych i dobroczynnych. Król ma najwyższą opiekę i dozór nad kościołami, a z tego powodu żadne urządzenia Władzy duchowney nie mogą byćdź bez wiedzy i zezwolenia jego ani ogłaszane, ani do skutku przywzodzone. Xięża w czynnościach i stosunkach swoich cywilnych, podlegają Władzy świeckiej. Gdyby w przyszłości zaszedł ten przypadek, iż Król należałby do innego wyznania, aniżeli do protestanckiego, naówczas co do praw jego Biskupskich przywrócić się w tej mierze przepisy dawniejszych rewersaliów religijnych. Xięża Katolicy używają tych samych prerogatyw osobistych, co Protestancy. Król zastępuje Naród we wszystkich stosunkach z Kraiami zagranicznymi. Nie może atoli bez zezwolenia Stanów zbywać żadney części lub własności narodowej, przyjmować iakiego ciężaru na Kray, odmieniać i uchylać ustaw, ani obowiązywać się do tego, coby prawom Obywateli uwłaczało, ani zawierać żadnego traktatu handlowego, któryby nowego prawa wyciągał, i wchodzić w umowy o posyłanie wojska krajowego na obcą wojnę, nie tycząc się Niemiec. Skoro tylko okoliczności pozwolą, uwiadomi Król Stany krajowe o traktatach i przymierzach, zawartych przez niego z zagranicznymi Mocarstwami. Wszystkie posiłki pieniężne i kontrybucye wojenne, oraz wszelkie inne nabytki, otrzymane przez Króla w skutku traktatu, przymierza lub wojny, są własnością Narodową. Żadne prawo nie może byćdź nadanem, uchylonem, odmienionem lub obiasnionem, bez zezwolenia Stanów. Może jednak Król wydawać bez Stanów urządzenia, potrzebne do uskutecznienia praw, i w nagłym razie postarać się o zabezpieczenie Kraiu. Wyroki Sądu kryminalnego nie potrzebują zatwierdzenia Królewskiego, aby otrzymały moc prawa. Może jednak Król po zdaney sobie sprawie Sądu wyrokniącego, użyć służącego mu prawa aggratandi, i karę albo uchylić albo złagodzić. Co się tycze wojska, ułoży się Król ze Stanami względem potrzebney co rok liczby nowo-zaciężnych dla uzupełnienia jego.